

zák. Utóbbiakat a szerző vagy a referáló jelöli ki a cím kiegészítése végett.

A kezdeti próbálkozások után a szerzők e szolgáltatásnak csak specifikus fejezeteit vették igénybe, mert miután kutatási profiljukat szerzők és címszavak különböző kombinációiból állították össze, módjukban volt ezek körének leszűkítése. (Kezdetben számos, érdeklődési területükön kívül eső tétel is bekerült a válogatásba.)

Ugyanazokat a témákat – párhuzamosan – megfigyelhették az ASCA szolgáltatásban is. Ez mintegy 2500 folyóiratot dolgoz fel, de nem terjed ki kutatási jelentésekre, könyvekre, szabadalmi leírásokra, konferenciaanyagokra. Témaköre átfogó, beletartozik pl. a jogtudomány, a szociológia, orvostudomány és pszichológia is. Tárolja az adott cikk minden bibliográfiai adatát, de nem tartalmaz kulcsszavakat.

Jóllehet a kétféle rendszerben a keresőprofil azonos érdeklődési kört fejezett ki, mégsem volt azonos, elsődlegesen az eltérő keresési módszer miatt: a CAC kulcsszavakkal, az ASCA a szerzők nevével dolgozik.

Ideális esetben a keresés eredményeképpen meg kellene kapni az összes releváns cikket, mégpedig nem-releváns tételektől teljesen mentesen. A felhasználók és feldolgozók véleménye szerint viszont a gyakorlatban 20–40%-os relevancia-arányra kell beállni. Ennél kisebb mérvű relevancia esetén a keresőprofil nem eléggé specifikus, ennél nagyobb relevancia esetén viszont növekszik annak a veszélye, hogy egyes cikkek kimaradnak.

A szerzőknek 1972 szeptembere és 1973 áprilisa közötti időszakra vonatkozó megítélése szerint az ASCA gyorsabb, mert a mindkét rendszerben feldolgozott cikkek az UKCIS szolgáltatásában későbbi időpontban szerepeltek. A hét hónap alatt kapott 477 releváns cikkből 341 (71%) származott az ASCA rendszerből és 239 (50%) az UKCIS rendszerből; 103 (21%) volt az olyan cikkek száma, amelyeket mindkét rendszer megadott.

Az eredmények táblázatos egybevetésekor kitűnt, hogy bár a CAC tématerülete nyilvánvalóan szűkebb volt, mint az ASCA-é, mégis az UKCIS rendszer által kiválogatott anyagnak mintegy 61%-a nem szerepelt az ASCA anyagában és e 61%-nak a fele kutatási jelentés és konferencia-anyag volt. Kitűnt, hogy az ASCA-rendszerben a hivatkozások szerinti keresési lehetőség jól használható, míg a CAC-2 rendszerben a kulcsszavas keresési lehetőségnek jelentős korlátai vannak.

Jóllehet az ASCA rendszerben sikeresebben meg lehetett fogalmazni a profilokat, mint az UKCIS numerikus kódjellel, mégis az utóbbi révén sok olyan cikkhez jutottak hozzá, melyeket az ASCA segítségével nem találtak volna meg. Ez okból kifolyólag mindkét rendszert továbbra is használják.

Általánosan levonható következtetések:

viszonylagos teljességhez nem mellőzhető teljesen a kézi visszakeresés és a referátumok nyomán követése;

rendszeresen ellenőrizni kell a keresőprofilokat, az eredményeket és az irodalmi stílusváltozásokat a profilok naprakész állapotba hozatala és a hibák kiküszöbölése érdekében;

új keresőprofilokat nagy gonddal kell megírni és ehhez minden bizonnyal némileg ismerni kell a keresett terület szakirodalmát.

/PARRY, A.A. – LINFORD, R.G. – RICH, J.I.:

Computer literature searches – a comparison of the performance of two commercial systems in an interdisciplinary subject = The Information Scientist, 8. köt. 4. sz. 1974. p. 179–187./

(Keveyné Bundy Mária)

Dokumentumtároló és -kereső rendszerek jövője

Az Institute for Graphic Communication 1975 májusában Ipswichben (Mass.) rendezett konferenciája a szakirodalmi információ kezelésének leghatékonyabb módszereit vizsgálta. E tevékenységi körben 1973-ban az Egyesült Államokban 5,7 millió személy dolgozott. (81%-uk ipari magánvállalkozásokban), az összes ráfordítás 27 milliárd dollár körül volt. És bár az ipari tevékenység csaknem minden területen jelentősen korszerűsödött – elsősorban az automatizálás révén – az információs terület máig is alapvetően manuálisan tevékenykedik. Az információs igények rohamosan nőnek, s ha az új technika alkalmazása nem tör be, 1980-ban 19 millióra becsülhető az itt foglalkoztatandók száma. Pedig a fejlett technológia már rendelkezésre áll, s az ezt alkalmazó fejlett rendszerek is néhány éven belül hozzáférhetőek lesznek. Ezek figyelmen kívül hagyása igen súlyos hiba volna.

/Journal of Library Automation, 8. köt. 3. sz. 1975. p. 266./

(Sárdy Péter)

Válaszadó mondatok és válaszadó táblázatok visszakeresése teljes szövegből

A szakember a munkája során felmerülő problémákra választ a szakirodalomban keres. Ha a lehetséges forrásokat nem ismeri, információkereső szolgáltatást vehet igénybe, s így egy (esetleg referátumokkal kiegészített) irodalomjegyzéket kap. Ennek két nagy hátránya van: a kikeresett tételek közül sok nem releváns, de a dokumentumokról csak kézbevételel állapítható meg, tartalmazzák-e a választ, és mi a válasz.